

Founded in 1855

St. Elisabeth Hospital

Jaarverslag 2009

Dit rapport heeft 44 pagina's

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

Inhoudsopgave

1	Bestuursverslag	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Financiële hoofdpunten	3
1.3	Saneringsplan	5
1.4	Liquiditeitssteun	6
1.5	CAO onderhandelingen	6
1.6	Ziektekosten Gepensioneerden	6
1.7	Overige zaken	7
1.8	Tot slot	8
2	Bestuur en vaststelling jaarrekening	9
2.1	Organisatorisch verband	9
2.2	Bestuursstructuur	9
2.3	Opmaak en vaststelling jaarrekening	10
3	Jaarrekening 2009	11
3.1	Balans per 31 december 2009	11
3.2	Resultatenrekening over 2009	12
3.3	Kasstroomoverzicht over 2009	13
3.4	Financiële positie	14
3.5	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	17
3.6	Toelichting op de balans	20
3.7	Toelichting op de resultatenrekening	30
4	Bezoldiging Bestuurders	39
5	Overige gegevens	40
5.1	Resultaatbestemming	40
5.2	Gebeurtenissen na balansdatum	40
Bijlagen		41
1.	Materiële vaste activa	41
2.	Langlopende schulden	42
3.	Informatie omtrent verpleegtarieven, bedden capaciteit en verpleeg	43
Controleverklaring		44

1 Bestuursverslag

1.1 Inleiding

Het Sint Elisabeth Hospitaal bevindt zich in een precaire financiële situatie die naar harde maatregelen vraagt om deze situatie te saneren en eveneens de organisatie om te buigen zodat het past in de plannen voor een nieuw ziekenhuis. Hierbij is op korte termijn inbreng van kapitaal nodig. De infrastructuur en de staat van onderhoud van het gebouw voldoen niet aan de eisen van een modern ziekenhuis. Tevens kent het hospitaal een zeer grote achterstand in investering en onderhoud van de benodigde apparatuur en er doen zich regelmatig stagnaties voor in de aanlevering van de verzorgingsmiddelen.

In dit Bestuursverslag wordt allereerst kort ingegaan op de financiële hoofdpunten, waarna kort de stand van zaken betreffende het saneringsplan wordt weergegeven. Vervolgens zal worden stilgestaan bij de gevolgen van de nieuwe CAO en de ziektekosten voor gepensioneerden.

1.2 Financiële hoofdpunten

Per ultimo 2009 bedroeg het geaccumuleerde negatief eigen vermogen van Stichting Sint Elisabeth Hospitaal ruim ANG 131,0 miljoen (2008: ANG 112,3 miljoen) waarin verwerkt het exploitatietekort 2009 van ANG 15 miljoen (2008: ANG 13,2 miljoen). Het exploitatieresultaat vóór financiële lasten laat een negatief resultaat zien van ANG 14,4 miljoen welke tot stand is gekomen door enerzijds een toename in de baten van ANG 10,5 miljoen: de totale baten bedroegen in 2009 ANG 139,7 miljoen (2008: ANG 129,2 miljoen), anderzijds zijn de lasten met ANG 6,3 miljoen gestegen tot ANG 154,0 miljoen (2008: ANG 147,8 miljoen).

De toename in de lasten komt voornamelijk door een toename in de personeelskosten als gevolg van de uitgaven in het kader van de nieuwe CAO.

De financiële lasten over 2009 zijn met circa ANG 0,8 miljoen gestegen tot ANG 4,7 miljoen (2008: ANG 3,9 miljoen). De financiële positie van het Hospitaal blijft uiterst precair ondanks de toekenning van de nieuwe tarieven. Om inzicht te verschaffen in de totstandkoming van de precaire financiële positie wordt onderstaand een overzicht weergegeven van een aantal punten.

Ondanks de forse kostenstijging van de afgelopen negen jaren hebben zowel de Centrale overheid (het voormalige Land Nederlandse Antillen) als het Eilandgebied Curaçao steeds geweigerd de tarieven conform het verzoek van het hospitaal aan te passen. Het hospitaal heeft per besluit van 18 juni 2009 en 17 juli 2009 van het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao nieuwe tarieven gekregen maar de stijging is niet volledig op basis van het verzoek van het hospitaal gehonoreerd. De laatste tariefsverhoging dateert van juli 2000. Het ontbreken van een gericht tarievenbeleid in de gezondheidszorg aan de kant van beide overheden heeft ertoe geleid dat er nu een flinke inhaal manoeuvre gepleegd moet worden om het ziekenhuis weer financieel gezond te maken. Om de achterstand in de investeringen en de stijgende operationele kosten te dekken moeten zowel de verpleegtarieven als de neventarieven stijgen. Het Hospitaal wordt structureel geconfronteerd met de zogenaamde "Eigen Rekeninghouders". Dit zijn meestal onverzekerde patiënten die vaak op de Afdeling Spoedeisende Hulp moeten worden behandeld dan wel patiënten die via genoemde afdeling dienen te worden opgenomen voor een behandeling in het Hospitaal. De Landsregering stelt, via de Inspectie der Volksgezondheidszorg, dat het Hospitaal een zorgplicht heeft en dat deze patiënten moeten worden behandeld. In de tarieven is welliswaar een toeslag ingebouwd voor onverzekerden maar deze is lang niet toereikend om de totale kosten van de onverzekerden te dekken.

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

Onderstaand wordt nader ingegaan op een aantal posten in de jaarrekening:

Baten

1. Verpleeggelden

De verpleeggelden zijn ten opzichte van 2008 (ANG 36,6 miljoen) met ruim ANG 2,3 miljoen gestegen tot een bedrag van ANG 38,9 miljoen. De stijging van de verpleeggelden is met name veroorzaakt door de verhoging van de tarieven, echter zowel de bedbezetting als het aantal opnames in 2009 zijn gedaald ten opzichte van 2008. Het aantal verpleegdagen is van 107.003 in 2008 gedaald tot 102.328 in 2009, zijnde een daling van 4.675 verpleegdagen welke omgerekend een omzetverlies voorstelt van circa ANG 1,8 miljoen.

2. Diagnostische, therapeutische verrichtingen en medische middelen

De diagnostische verrichtingen zijn ten opzichte van 2008 (ANG 28,5 miljoen) met ANG 0,2 miljoen gestegen tot een bedrag van ANG 28,7 miljoen. Voornamelijk de omzet op de Functie afdeling is gestegen.

De therapeutische verrichtingen zijn in 2009 met ANG 6,2 miljoen gestegen tot ANG 42,8 miljoen (in 2008 circa ANG 36,6 miljoen). Vooral de omzetten van de Afdeling Operatiekamer, Anaesthesie, Dialyse en de Afdeling Spoedeisende eisende hulp zijn gestegen. Deze stijgingen zijn met name toe te schrijven aan de tariefsverhoging gedurende 2009.

De vergoeding voor medische middelen is ten opzichte van 2008 (circa ANG 26,1 miljoen) min of meer gelijk gebleven (2009 circa ANG 26,3 miljoen). Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de daling in de verpleegdagen en de stijging van de tarieven.

Lasten

De exploitatiekosten zijn ten opzichte van 2008 (ANG 147,8 miljoen) met ANG 6,3 miljoen toegenomen tot ANG 154,1 miljoen in 2009. De posten die het meeste hebben bijgedragen aan de stijging van de kosten zijn: een toename in de personeelskosten van ANG 3,3 miljoen en een toename van ANG 3,3 miljoen in de diverse lasten.

3. Personeelskosten

In 2009 zijn de basissalarissen met 5% gestegen t.o.v. de kosten over 2008, de vakantietoelage is verhoogd naar 7,5% en de kerstbonus is eveneens verhoogd van ANG 350 naar ANG 500. Door de verhoging van de basissalarissen zijn alle componenten, die een causaal verband hebben met de basissalarissen ook gestegen, zoals vakantietoelage, overwerk en onregelmatigheidstoelage. De arbeidsmarkttoelage en de intensive care toelage voor de specialisten waren voor geheel 2009 van toepassing, in tegenstelling tot 2008 waar ze slechts voor enkele maanden werden uitbetaald, waardoor ze hebben bijgedragen in een toename van de kosten.

Het aantal fte's is in 2009 (1.097) gestegen met 17 fte's t.o.v. 2008 (1.080).

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

1.3 Saneringsplan

Het Eilandgebied Curaçao gaf via de Raad van de Volksgezondheidszorg en de vereniging van specialisten en met goedkeuring van de Raad van Bestuur het College Sanering Zorginstellingen (CZI) uit Nederland opdracht om advies uit te brengen hoe het Sint Elisabeth Hospitaal te saneren in het kader van de ontwikkeling van het hospitaal naar een geïntegreerd medisch specialistisch bedrijf (GMSB), een en ander vooruitlopend op het nieuw te bouwen ziekenhuis. Genoemde instelling heeft in oktober 2009 haar rapport met adviezen uitgebracht. Hierbij is het volgende aanbevolen:

De eventuele toe te kennen liquiditeitsteun dient aan strikte voorwaarden te worden verbonden:

- a. Er dient binnen de looptermijn van de steun een saneringsplan worden opgesteld;
- b. Benoemen door het Bestuurscollege van een bewindvoerder;
- c. Realisatie van het Geïntegreerd Medisch Specialistisch Bedrijf;
- d. Optimalisatie van het gebruik van het huidige gebouw en de apparatuur;
- e. Nieuwbouw;
- f. SEH en HAP.

In het saneringsplan dient de Raad van Bestuur te garanderen dat zij alles doet wat mogelijk is om de huidige kwaliteit van de zorg te behouden. Eveneens moet de Raad van Bestuur in overleg met de medische staf alle maatregelen en werkzaamheden die nodig zijn nemen om voor eind 2010 te komen tot een geïntegreerd medisch specialistisch bedrijf.

Vooruitlopend op het saneringsplan heeft de Raad van Bestuur al per 1 november 2009 een aanvang gemaakt met het proces om het ziekenhuis om te buigen tot een gezonde organisatie. Het saneringsplan is per 30 maart 2010 gereed gekomen. De uitvoering van het saneringsplan zal moeten leiden tot het weer gezond maken van dit ziekenhuis, zowel financieel als zorginhoudelijk. Het saneringsplan is opgesteld in samenspraak met alle stakeholders (medische specialisten, het personeel en de overheden). In het saneringsplan zijn opbrengstverhogende maatregelen en kostenverlagende maatregelen opgenomen. De opbrengst verhogende maatregelen behelzen:

- Het vervangen en op peil brengen van het beddenbestand;
- Het renoveren van kamers die momenteel niet in gebruik zijn wegens achterstallig onderhoud;
- Het in bedrijf brengen van een van de twee operatiekamers;
- Het oplossen van de onverzekerden problematiek.

De kostenverlagende maatregelen betreffen de volgende maatregelen:

- De uitbesteding van de schoonmaak wordt stopgezet;
- De kosten van derden zullen voor zover mogelijk beperkt worden of in eigen beheer worden uitgevoerd;
- Op basis van benchmarking met Nederlandse ziekenhuizen zal het aantal fte's per sector vastgesteld worden. Hierdoor kan het personeelsbestand gereduceerd worden binnen bepaalde sectoren van het ziekenhuis. Eveneens zal het gebruik van uitzendpersoneel en personen niet in loondienst geminimaliseerd worden.

De bezuinigingsoperaties die door de Raad van Bestuur zijn genomen in de personeelskosten hebben tot en met december 2010 een besparing opgeleverd van ANG 4,6 miljoen. Per eind 2011 is de verwachting dat de besparing oploopt tot ANG 12,5 miljoen. Het personeelsbestand is met 157 personen verminderd sinds de aanvang van de bezuinigingsoperaties, de verwachting is dat dit aantal met nog 20 verder zal verminderen.

Naast de besparing in de personeelskosten kunnen wij ook vaststellen dat werkzaamheden door derden waaronder advieskosten met ANG 0,8 miljoen gedaald zijn en uitbesteding kosten schoonmaak met ANG 0,5 miljoen gedaald zijn.

1.4 Liquiditeitssteun

Door enerzijds, het uitblijven van tijdige tariefsaanpassing en het uitblijven van een oplossing voor de onverzekerden problematiek en anderzijds door de kostenverhogende effecten van de nieuw afgesloten CAO en de betaling daarvan is de financiële situatie en de liquiditeitspositie van het Hospitaal versneld verslechterd. De tarieven zijn aangepast maar de aanpassingen zijn niet volledig conform het verzoek van de Raad van Bestuur toegekend. De verpleegtarieven zijn nog steeds niet kostendekkend. Als gevolg van de kritische financiële situatie, heeft de Raad van Bestuur zowel het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao als de Minister van Financiën benaderd om aan het Hospitaal een liquiditeitsteun te verlenen van ANG 20 miljoen. Het hospitaal heeft de eerste ANG 10 miljoen in twee tranches van ANG 5 miljoen betaald gekregen door het Eilandgebied Curaçao. De eerste tranche werd op 31 december 2009 uitbetaald en de tweede tranche werd op 14 juni 2010 uitbetaald.

De verkregen liquiditeitssteun van ANG 10 miljoen is aan te merken als een zachte uitgestelde lening met een rente van 2,5%. De betaling van de rente zal jaarlijks per 31 december moeten geschieden. Voor wat betreft aflossing van de hoofdsom zijn er twee mogelijkheden gegeven. Het bedrag kan ineens na 5 jaar worden afgelost of compleet of gedeeltelijk vervroegd afgelost worden per eind 2010, 2011, 2012 of 2013.

Het Bestuurscollege heeft in september 2010 haar goedkeuring gegeven voor de resterende ANG 10 miljoen aan liquiditeitssteun. Over de voorwaarden voor de toekenning van de lening is de Raad van Bestuur in gesprek met de rechtsopvolger van het Eilandgebied Curaçao. Over het totale bedrag van ANG 20 miljoen aan liquiditeitssteun is als zekerheid het recht van tweede hypotheek verstrekt.

1.5 CAO onderhandelingen

Per 31 augustus 2009 heeft het Sint Elisabeth Hospitaal en de CBV (Curaçaose Bond van werknemers in Verplegende en Zorginstellingen) een nieuwe CAO ondertekend voor de periode van 1 januari 2009-2014. Met het sluiten van de nieuwe CAO is het gelukt om het artikel betreffende indexering (100% indexering) uit de CAO te halen en daarvoor in de plaats de indexering aan een maximum toelage te koppelen. Onderstaand volgt een samenvatting van de belangrijkste afspraken:

- Per 1 januari 2009 zijn de basissalarissen van het personeel met 2% verhoogd en per 1 juli 2009 met 3%.
- De vakantietoelage is per 1 januari 2009 verhoogd van 7% tot 7,5%.
- De standby toelage en wachttoelage zijn vanaf 1 januari 2009 verhoogd van ANG 135 naar ANG 150 en vanaf januari 2010 zullen deze ANG 175 bedragen. De kerstbonus bedraagt voor de boekjaren 2009 en 2010 ANG 500 en ingaande 1 januari 2011 zal deze ANG 600 bedragen.
- Vanaf januari 2010 zal er een ziektekostenpremie van 0,5% geïntroduceerd worden voor het personeel in loondienst op basis van een nader vast te stellen ziektekostenregeling.

1.6 Ziektekosten Gepensioneerden

Door het Hospitaal is aan haar personeelsleden in de CAO een toezegging gedaan over de tegemoetkoming in de vergoeding van ziektekosten op het moment van pensionering. Deze toezegging houdt in dat voor de werknemers die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, evenals voor hun echtgenoten of levensgezellen en kinderen die daarvoor in aanmerking komen, de kosten van geneeskundige behandeling en verpleging voor rekening zullen komen voor Stichting Sint Elisabeth Hospitaal.

Er is op wederzijds voordracht een commissie in leven geroepen, bestaande uit 2 vertegenwoordigers van het hospitaal en 2 vertegenwoordigers van de CBV (Curaçaose Bond van werknemers in Verplegende en Zorginstellingen) en een door partijen gezamenlijk aan te wijzen voorzitter. De commissie heeft haar advies per 5 juli 2010 ingediend bij de Raad van Bestuur waarin zij hebben geadviseerd om de "Eigen Risico Dragerschap" met premieheffing te handhaven in combinatie met een zogenaamde "stop-loss verzekering". Dit zou als voordeel hebben minimale financiële risico's. In het verleden had het hospitaal al de verplichting om een voorziening voor ziektekosten op te nemen op de balans en dit is in 2009 met terugwerkende kracht opgenomen in de jaarrekening. De Raad van Bestuur heeft zich beraad hoe verder te gaan met de voorziening voor ziektekosten gepensioneerd daar de verplichting voor het opnemen van de voorziening op de balans een extra druk heeft gelegd op de slechte vermogenspositie van het hospitaal. De Raad van Bestuur heeft in principe gekozen voor het onderbrengen van de gehele ziektekostenregeling bij de Sociale Verzekeringsbank maar alvorens dit kan plaatsvinden, dient de Raad van Bestuur met de vakbond tot een overeenstemming komen over een goede overgang. Met de Sociale Verzekeringsbank (SVB) is reeds over mogelijkheden van de overgang gesproken. Het feit dat ook personen boven 60 jaar bij de Sociale Verzekeringsbank verzekerd kunnen worden is een van de redenen om dit alternatief te kiezen. De voorziening voor ziektekosten zal bij invoering van deze maatregel weer substantieel verlaagd worden.

1.7 Overige zaken

- Door het uitblijven van een duidelijke uitspraak door de overheden over de onverzekerden problematiek, heeft de Raad van Bestuur besloten om een rechtszaak aan te spannen zowel tegen het Land als tegen het Eilandgebied Curaçao. Het verzoek is april 2008 bij het gerechtshof ingediend en heeft op 4 juni 2010 uitspraak gedaan en heeft het Sint Elisabeth Hospitaal in het ongelijk gesteld. Tegen dit vonnis is het hospitaal in hoger beroep gegaan. De Raad van Bestuur is momenteel in gesprek met onze gezagvoerders en heeft besloten om de rechtszaak aan te houden in afwachting op de resultaten van de besprekingen.
- Het hele vergoedingssysteem van het Hospitaal moet aangepast worden c.q. de tarieven moeten minimaal kostendekkend zijn. Er moet een onafhankelijk orgaan ("Regulatory Board") in het leven worden geroepen om de tarieven en de kwaliteit van de zorg op objectieve wijze te beoordelen.
- Het Hospitaal heeft een overeenkomst met de LFFW-advocaten gesloten om de bedragen van de "Eigen Rekeninghouders" te kunnen innen. Dit proces verloopt erg moeizaam, omdat veel "Eigen Rekeninghouders" een verkeerd adres opgeven veelal niet betalen en geen bezittingen hebben om beslag op te kunnen leggen. Van de om en nabij de ANG 20 miljoen die ter incasso zijn afgegeven heeft het hospitaal slechts ANG 0,2 miljoen ontvangen.

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

1.8 Tot slot

Het Sint Elisabeth Hospitaal streeft ernaar om, als een kwalitatief hoogwaardig ziekenhuis, patiënten op diens ziekte te diagnosticeren en medisch en verpleegkundig (basiszorg) goed te behandelen. Daarbovenop wil het Sint Elisabeth Hospitaal, gelet op diens maatschappelijke positie op Curaçao, tevens de meeste topklinische voorzieningen herbergen en in belangrijke mate bijdragen aan de opleiding van medische specialisten.

De Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht van het Sint Elisabeth Hospitaal streven naar een financiële gezondmaking van het Hospitaal, de realisatie van een Geïntegreerd Medisch Specialistisch Bedrijf (GMSB), het optimaliseren van het gebouw en de apparatuur en uiteindelijk nieuwbouw. Dit alles ten behoeve van de patiënt die centraal staat. Het bovenstaande zal samen met alle betrokkenen nader moeten worden geconcretiseerd. De uitvoering is sterk afhankelijk van het geloof in de realisatie.

Curaçao, 21 april 2011

De Raad van Bestuur

For identification purposes
EA
ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

2 Bestuur en vaststelling jaarrekening

2.1 Organisatorisch verband

De Stichting Sint Elisabeth Hospitaal is een algemeen ziekenhuis met gedurende 2009 gemiddeld 403 bedden. Het verplegende personeel bestond aanvankelijk voornamelijk uit de zusters van de congregatie Alles voor Allen. Zij hebben zich gedurende 132 jaar ingezet voor de verpleging van de zieken en hulpbehoevenden in het Sint Elisabeth Hospitaal. In januari 1988 vertrokken de laatste religieuzen uit het ziekenhuis.

2.2 Bestuursstructuur

De organisatievorm van het ziekenhuis is een stichting. De stichting is opgericht op 6 augustus 1973 en wordt sedert 1 januari 2006 aangestuurd door een Raad van Toezicht bestaande uit 5 personen en een Raad van Bestuur bestaande uit 3 personen. De Raad van Bestuur bepaalt het beleid en de Raad van Toezicht houdt toezicht op de uitvoering van het beleid. Gedurende het boekjaar was de samenstelling van de bestuursorganen de volgende:

Samenstelling Raad van Bestuur gedurende 2009:	
Naam	Functie
Dhr. Drs. D.F Pinedo	Wvd. Voorzitter Raad van Bestuur en Medisch Directeur (tot 31 oktober 2009)
Dhr. Dr.Ir J Hernandez	Voorzitter Raad van Bestuur (per 1 november 2009)
Dhr. Drs. S.E. Ricardo RA	Wvd. Financieel Economisch directeur
Dhr. Drs. P van der Burgh	Medisch Directeur (per 1 november 2009)

Samenstelling Raad van Toezicht gedurende 2009:	
Naam	Functie
Dhr. E. Garcia	Voorzitter
Dhr. Drs. A. Romero	Penningmeester
Dhr. Ir. N. Chaclin	Vice-voorzitter
Mw. S. Martis-Treurniet Msc.	Secretaris
Dhr. Mr. E. Karel	Lid

2.3 Opmaak en vaststelling jaarrekening

De Raad van Bestuur heeft het jaarverslag over 2009 opgemaakt. Het jaarverslag zal ter vaststelling worden voorgelegd aan de Raad van Toezicht van de Stichting in de vergadering te houden in april 2011

3 Jaarrekening 2009

3.1 Balans per 31 december 2009

(na verwerking van exploitatietekort over lopend boekjaar)

Activa			2009			2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>						
Vaste activa						
Materiële vaste activa (toel. 2)		39.662.208		42.664.506		
Financiële vaste activa (toel. 3)		<u>121.300</u>		<u>121.300</u>		
			39.783.508			42.785.806
Vlottende activa						
Voorraden (toel. 4)		5.990.482		6.964.052		
Debiteuren (toel. 5)		25.000.951		22.198.670		
Overlopende activa en vorderingen op korte termijn (toel. 6)		2.352.343		2.795.576		
Liquide middelen (toel. 7)		<u>6.855.606</u>		<u>1.564.208</u>		
			40.199.382			33.522.506
			<u>79.982.890</u>			<u>76.308.312</u>

Passiva			2009			2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>						
Eigen vermogen						
Kapitaal (toel. 8)		250.000		250.000		
Geaccumuleerde tekorten (toel. 9)		(158.056.950)		(143.068.378)		
Herwaarderingsreserve (toel. 9)		21.665.831		24.513.643		
Bestemmingsreserve (toel. 9)		<u>5.094.954</u>		<u>5.990.048</u>		
			(131.046.165)			(112.314.687)
Vorzieningen (toel. 10)			74.417.363			72.368.599
Langlopende schulden (toel. 11)			51.788.305			47.128.060
Kortlopende schulden en overlopende passiva (toel. 12)			84.823.387			69.126.340
			<u>79.982.890</u>			<u>76.308.312</u>

Zie toelichting behorende tot de jaarrekening

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

3.2 Resultatenrekening over 2009

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Baten		
Verpleeggelden (toel. 14)	38.956.027	36.604.022
Vergoedingen voor diagnostische verrichtingen (toel. 15)	28.743.852	28.478.046
Vergoedingen voor therapeutische verrichtingen (toel. 16)	42.792.758	36.614.552
Vergoedingen voor medische middelen (toel. 17)	26.298.711	26.076.614
Andere vergoedingen (toel. 18)	2.475.116	1.076.080
Diverse baten (toel. 19)	402.778	306.609
Totaal Baten	<u>139.669.242</u>	<u>129.155.923</u>
Lasten		
Personeelskosten (toel. 20)	84.502.229	80.802.467
Medische en verzorgingsmiddelen (toel. 21)	33.101.778	33.111.089
Huishoudelijke en energiekosten (toel. 22)	7.565.637	7.311.312
Algemene kosten (toel. 23)	5.903.404	5.781.026
Onderhoud en aanvulling duurzame activa en artikelen (toel. 24)	7.664.428	7.923.491
Afschrijvingen en bijzonder waardeverminderingen materiële vaste activa (toel. 25)	6.535.551	6.070.663
Voeding (toel. 26)	1.431.450	1.478.722
Doorberekende kosten (toel. 27)	(1.039.246)	(881.738)
Diverse lasten (toel. 28)	8.380.247	6.154.536
Totaal Lasten	<u>154.045.478</u>	<u>147.751.568</u>
Exploitatieresultaat vóór vrijval herwaarderingsreserve, financiële lasten en ontvangen giften	<u>(14.376.236)</u>	<u>(18.595.645)</u>
Vrijval herwaarderingsreserve	2.847.812	2.847.812
Financiële lasten (toel. 29)	(4.745.223)	(3.944.811)
Exploitatietekort vóór verwerking van ontvangen giften	<u>(16.273.647)</u>	<u>(19.692.644)</u>
Ontvangen giften (toel. 30)	389.981	6.507.243
Exploitatieresultaat	<u>(15.883.666)</u>	<u>(13.185.401)</u>
Bestemming van het exploitatieresultaat		
Exploitatieresultaat vóór bestemming van het resultaat	(15.883.666)	(13.185.401)
Mutaties in bestemmingsreserve (toel. 9)	895.094	(5.990.048)
Toevoeging aan geaccumuleerde tekorten	<u>(14.988.572)</u>	<u>(19.175.449)</u>

Zie toelichting behorende tot de jaarrekening

For identification purposes

 ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

3.3 Kasstroomoverzicht over 2009

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatietekort boekjaar	(15.883.666)	(13.185.401)
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen en waardeverminderingen	6.535.551	6.070.663
Mutatie voorziening voor incurante voorraden	(143.380)	(49.972)
Mutatie voorziening voor oninbare debiteuren	4.446.220	3.055.184
Mutatie voorziening voor oninbare overige vorderingen	363.630	120.000
Mutatie pensioenvoorziening	46.764	(33.167)
Mutatie voorziening gratificatie uitkering	49.000	220.000
Mutatie voorziening ziektekosten	1.953.000	7.163.000
Ontvangen giften (in natura)	-	(6.507.243)
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>		
Afname / (Toename) voorraden	1.116.950	(715.119)
Afname / (Toename) debiteuren	(7.248.501)	(2.713.607)
Afname / (Toename) vorderingen en overlopende activa	79.603	(1.567.038)
(Afname) / Toename kortlopende schulden en overlopende passiva	13.606.691	17.811.432
	4.921.862	9.668.732
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	(3.533.253)	(5.729.006)
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	180.134
	(3.533.253)	(5.548.872)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Netto (betalingen) ontvangsten uit langlopende schulden	6.750.602	(3.800.867)
Afgeschreven deel van de herwaardering	(2.847.812)	(2.847.812)
	3.902.789	(6.648.679)
(Afname) toename in liquide middelen en effecten	5.291.398	(2.528.819)
Stand liquide middelen en effecten per 1 januari	1.564.208	4.093.027
Stand liquide middelen en effecten per 31 december	6.855.606	1.564.208

Zie toelichting behorende tot de jaarrekening

3.4 Financiële positie

Duurzame voortzetting activiteiten

Zoals uit de cijfers over het boekjaar 2009 blijkt is de financiële positie van het Sehos verder verslechterd. Het gebrek aan tarievenbeleid gedurende de afgelopen jaren, de onverzekerde problematiek en de stijgende lijn in de operationele en financieringskosten hebben er toe geleid dat dit jaar het ziekenhuis wederom het boekjaar afsluit met een verlies van ongeveer ANG 16 miljoen. Het negatief eigen vermogen van het Ziekenhuis is hierdoor opgelopen tot ruim ANG 131 miljoen negatief. De hoogte van het benodigde vreemd vermogen (kortlopende financiering) ter financiering van de activa is verder opgelopen.

De aanhoudende verliezen zonder een verhoging van de externe financiering op lange termijn hebben tot een nijpende liquiditeitspositie per 31 december 2009 geleid. Onderstaand overzicht geeft de situatie per 31 december 2009 ten opzichte van 31 december 2008 weer:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Beschikbaar op lange termijn		
Eigen vermogen	(131.046.165)	(112.314.687)
Voorzieningen	74.417.363	72.368.599
Langlopende schulden	<u>51.788.305</u>	<u>47.128.060</u>
	(4.840.497)	7.181.972
Minus:		
Geïnvesteed respectievelijk op lange termijn belegd		
Materiële activa	39.662.208	42.664.506
Financiële activa	<u>121.300</u>	<u>121.300</u>
	39.783.508	42.785.806
Negatief werkkapitaal	<u>(44.624.005)</u>	<u>(35.603.834)</u>

Het negatieve werkkapitaal bestaat uit de volgende componenten:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Vorraden	5.990.482	6.964.052
Debiteuren	25.000.951	22.198.670
Overlopende activa en vorderingen op korte termijn	2.352.343	2.795.576
Liquide middelen	<u>6.855.606</u>	<u>1.564.208</u>
	40.199.382	33.522.506
Kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>(84.823.387)</u>	<u>(69.126.340)</u>
	<u>(44.624.005)</u>	<u>(35.603.834)</u>

In het kader van het continuïteitsvraagstuk is via de Raad van de Volksgezondheidszorg en de vereniging van specialisten tevens met goedkeuring van de Raad van Bestuur het College Sanering Instellingen (uit Nederland) verzocht om een onderzoek te verrichten naar de situatie binnen het Hospitaal (zowel op medisch, zorg als financieel gebied). Genoemde instelling heeft in oktober 2009 haar rapport met adviezen uitgebracht.

Saneringsplan

Zoals aanbevolen in het advies rapport van College Sanering Instellingen heeft de Raad van Bestuur in maart 2010 een saneringsplan opgesteld met als doel het financieel gezond maken van het ziekenhuis. De voortgang van de bezuinigingsoperaties die door de Raad van Bestuur zijn genomen lopen naar wens. De personeelskosten hebben als gevolg van het saneringsplan tot en met december 2010 een besparing opgeleverd van ANG 4,6 miljoen en de verwachting is dat de besparing per eind 2011 oploopt tot ANG 12,5 miljoen. Het personeelsbestand is vanaf november 2009 met 157 personen verminderd en zal per eind 2011 met nog 20 personen verminderen.

Naast de besparing in de personeelskosten kunnen wij ook vaststellen dat de kosten van werkzaamheden van derden, waaronder advieskosten met ANG 0,8 miljoen is gedaald en uitbesteding schoonmaak met ANG 0,5 miljoen is gedaald.

Geïntegreerd Medisch Specialistisch Centrum

De saneringsplannen in de personeelskosten moeten gezien worden als basisrichting van het geïntegreerde medisch specialistisch bedrijf (GMSB). In dit kader heeft het ziekenhuis de eerste fase van de departementalisatie voltooid. Het ziekenhuis heeft sinds eind 2009 een kaakchirurg, een longarts en een hematoloog oncoloog in dienst en heeft begin 2010 ook een oncoloog aangetrokken. Momenteel is het ziekenhuis de 2de verdieping van het Polikliniek gebouw aan het verbouwen om medische specialisten te huisvesten. De gedachtegang is dat door het huisvesten van de specialisten in of rondom het ziekenhuis hun betrokkenheid ten aanzien van de zorg aan de patiënten zal verbeteren en meer verrichtingen in het ziekenhuis zullen plaatsvinden.

Transitieplan

De Raad van Bestuur heeft per eind december 2010 een transitieplan opgesteld ter overbrugging van de periode die noodzakelijk is voor de bouw van een nieuw ziekenhuis, welke gesteld wordt op vijf tot zeven jaar. Het doel van dit plan is de kwaliteit van de zorg te garanderen totdat het nieuw ziekenhuis operationeel wordt. In deze overgangperiode zijn drie punten die van belang zijn:

- Het saneringplan zoals eerder beschreven;
- Continuïteit van de zorg;
- De schuldenlast van het ziekenhuis.

Het is noodzakelijk dat de schulden aan de leveranciers teruggebracht worden en betalingen binnen de overeengekomen periode verricht worden zodat de aanlevering van goederen en materialen niet in gevaar komt. Er dient de komende drie jaren tussen de ANG 10 miljoen en 15 miljoen geïnvesteerd te worden in vervanging en updating van de noodzakelijke apparatuur voor het hospitaal. Bij de vervanging moet rekening worden gehouden dat genoemde investeringen moeiteloos in het nieuwe ziekenhuis kunnen worden ingebracht.

Er zullen trainingen aan het personeel worden gegeven om de kwaliteit van de zorg en de serviceverlening te verhogen. Hiervoor is een plan bij USONA ingediend ter financiering.

De wetgeving voor de toelating van specialisten dient te worden gewijzigd zodat snel lacunes in de formatie kunnen worden opgevuld.

De hoge schuldenlast van het hospitaal heeft een enorme druk op het operationele gebeuren. De Raad van Bestuur heeft in gesprekken met de overheid en de Taskforce Finance genoemde problematiek aangekaart om tot een duurzame oplossing te geraken. Hierbij zullen de tarieven moeten worden aangepast zodanig dat er een bestanddeel vrijkomt voor rente en aflossing. Als onderdeel van het financieel gezond maken van het hospitaal dienen voor de onverzekerden problematiek en de SVB foutenlijst, aspecten die een grote impact hebben op de liquiditeit van het ziekenhuis, concrete oplossingen te komen.

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

Voorziening Ziektekosten

Zoals thans gebleken is moet het hospitaal een voorziening opnemen in de balans voor de ziektekosten voor gepensioneerden. Deze voorziening heeft de zeer slechte vermogenspositie van het hospitaal nog meer aangetast. Omwille hiervan heeft de Raad van Bestuur besloten om het eigen risicoschap op te geven. Dit betekent dat het merendeel van het personeel en de gepensioneerden bij de Sociale Verzekeringsbank kunnen worden ondergebracht. Het hospitaal dient wel aanvullende maatregelen te nemen om het huidige ziektekostenpakket bij overgang naar de SVB aan te vullen. De overgang van het eigen risicoschap en naar de Sociale Verzekeringsbank is nog niet geformaliseerd waardoor een voorziening is opgenomen op de balans. Bij overgang naar de Sociale Verzekeringsbank zal het resultaat zijn dat de voorziening voor de ziektekosten voor gepensioneerden weer substantieel lager zal worden en daardoor het Eigen vermogen van het hospitaal positief beïnvloed.

Het St. Elisabeth Hospitaal is het enige Algemene Ziekenhuis

De Raad van Bestuur is van mening dat een duurzame voortzetting van de activiteiten aan de voornoemde onzekerheden onderhevig is maar niet onmogelijk is gezien de positieve resultaten van de uitvoering van het saneringsplan en uitgaande dat de betrokken partijen meewerken om de plannen van de Raad van Bestuur met succes in te voeren.

Verder is het uitgangspunt van de Raad van Bestuur dat St. Elisabeth Hospitaal het enige algemene ziekenhuis is op Curaçao dat een volledig zorgaanbod heeft. Het ziekenhuis fungeert ook als *backup* voor de overige eilanden binnen de voormalige Nederlandse Antillen en de twee andere klinieken op Curaçao. Daarom heeft volgens de Raad van Bestuur de overheid, die mede verantwoordelijk is voor deze zorgelijke positie, de plicht het ziekenhuis te helpen saneren en de continuïteit van de zorg op Curaçao te garanderen zolang er geen ander algemeen ziekenhuis is op Curaçao.

Mede op basis van voornoemde punten is de jaarrekening opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

3.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

(1) Algemeen

De voornaamste activiteiten van de Stichting Sint Elisabeth Hospitaal (het Sint Elisabeth Hospitaal) bestaan uit het functioneren als een kwalitatief hoogwaardig ziekenhuis waarbij patiënten op hun ziekten worden gediagnosticeerd en medisch en verpleegkundig (basiszorg) worden behandeld.

De jaarrekening 2009 is opgesteld volgens de Nederlandse verslaggevingrichtlijnen rekening houdende met modeljaarrekening ziekenhuisvoorzieningen zoals opgenomen in de RJ 655 (Zorginstellingen), voor zover die bij het Sint Elisabeth Hospitaal van toepassing is.

Gelieerde activiteiten

Door het Sint Elisabeth Hospitaal wordt het beheer gevoerd over de Polikliniek. De Polikliniek is eigendom van het Eilandgebied Curaçao die het beheer heeft opgedragen aan het Sint Elisabeth Hospitaal. Het beheer wordt voor rekening en risico van het Eilandgebied Curaçao gevoerd.

De Polikliniek beschikt niet over eigen financiële middelen. De kosten worden nagenoeg geheel door het Sint Elisabeth Hospitaal betaald, die van het Eilandgebied hiervoor voorschotten ontvangt. Het exploitatietekort, zoals opgenomen in de gecontroleerde jaarrekening van de Polikliniek, wordt door het Eilandgebied gedragen.

Het managementcontract tussen het Eilandgebied Curaçao en het Sint Elisabeth Hospitaal betreffende het beheer van de Polikliniek is nog niet tot stand gekomen. Voorshands zijn de kosten van de Polikliniek al dan niet met behulp van verdeelsleutels toegerekend aan de Polikliniek en het Hospitaal. Deze verdeelsleutels zijn in 1986 in overleg met de Stichting Overheid Accountants Bureau bepaald.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient de leiding, in overeenstemming met gevolgde verslaggevingrichtlijnen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

(2) Aanpassing jaarcijfers 2008

In de verslaggevingperiode (2009) is door het ziekenhuis een nadere analyse gemaakt van haar verplichtingen aan het personeel. Ter bepaling van de hoogte van de verplichtingen, is aan de actuaris verzocht een actuariële berekening te maken van bepaalde verplichtingen. Op basis van deze analyse zijn de navolgende correcties gemaakt, die gevolgen hebben voor de cijfers van de periode voor 1 januari 2009:

Voorziening ziektekosten

Het ziekenhuis heeft aan haar personeelsleden in de CAO een toezegging gedaan over de tegemoetkoming in de vergoeding van ziektekosten op het moment van pensionering. Deze toezegging houdt in dat voor de werknemers die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, alsmede voor hun echtgenoten of levensgezellen en kinderen die daarvoor in aanmerking komen, de kosten van geneeskundige behandeling en verpleging voor rekening zullen komen van het ziekenhuis. In de CAO was afgesproken dat ten behoeve van de gepensioneerden en gezinsleden een ziektekostenfonds opgericht zou worden. In 1991 is er met de vakbond CBV overeengekomen dat 1% van de basissalarissen gereserveerd zal worden als voorziening voor de op te richten ziektefonds. Gedurende het boekjaar 2009 heeft het ziekenhuis een actuariële berekening laten maken van haar verplichting op basis van het geldende CAO, daar dit onder RJ 271 vereist is.

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

blz. 17

Op grond hiervan is een voorziening ter grootte van ANG 67.644.000 opgevoerd per 31 december 2008. Het saldo per 1 januari 2008 bedraagt ANG 60.481.000. Het effect op het resultaat 2008 bedraagt ANG 7.163.000. Het eigen vermogen is per 1 januari 2008 met ANG 53.743.140 gecorrigeerd, rekening houdend met de reeds gevormde voorziening per 1 januari 2008. De voorziening voor ziektekosten bedraagt per 31 december 2009 ANG 69.597.000.

Voorziening jubileumuitkeringen

Op basis van de geldende CAO is door de actuaris een actuariële berekening gemaakt van de verplichting ten aanzien van de jubileumuitkeringen. Op grond van deze berekening is een voorziening gevormd ter grootte van ANG 4.539.000 per 31 december 2008. Het saldo per 1 januari 2008 bedraagt ANG 4.319.000. Het effect op het resultaat 2008 bedraagt ANG 220.000. Het eigen vermogen is per 1 januari 2008 met ANG 4.319.000 gecorrigeerd. De voorziening jubileumuitkeringen bedraagt per 31 december 2009 ANG 4.588.000.

Indexering

Het ziekenhuis en de CBV hebben per 15 december 2004 een akkoord getekend waarbij overeengekomen is dat de schuld betreffende salarisindexering voor actieve en niet actieve personeelsleden over de periode 1993 tot en met 2003 is vastgesteld op ANG 12 miljoen. Het Ziekenhuis heeft hiervan ANG 6 miljoen betaald. Voor het resterend bedrag van ANG 6 miljoen is afgesproken dat onderhandelingen zouden worden gevoerd over mogelijke aanpassingen in de secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden in de CAO. Dit aspect is echter in de afgesloten CAO onderhandelingen nog niet uitonderhandeld, waardoor de invulling van deze afspraak nog niet definitief vaststond. In het licht hiervan werd deze verplichting tot en met 2008 als een "Niet uit de balans blijvende verplichting" toegelicht. Gedurende het boekjaar 2009 heeft de Raad van Bestuur besloten de verplichting in de balans op te nemen. Tevens is de verplichting opgenomen in de vergelijkende cijfers. Als gevolg hiervan is een totale verplichting ter grootte ANG 6 miljoen geboekt ten laste van het eigen vermogen per 1 januari 2008.

(3) Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De belangrijkste waarderingsgrondslagen zijn als volgt:

Materiële vaste activa

De grond, terreinen, gebouwen en verbouwingen van het Hospitaal en Sanatorium worden tegen de actuele waarde gewaardeerd. De hierbij behorende herwaarderingsreserve is gepresenteerd als onderdeel van het eigen vermogen van de stichting.

De overige duurzame bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde resp. kosten van aanleg verminderd met afschrijvingen, berekend op basis van de geschatte levensduur per bedrijfsmiddel rekening houdend met een eventuele restwaarde.

De door schenking verkregen activa zijn gewaardeerd tegen de daaraan toe te kennen waarde op het moment van ontvangst. Activa verkregen van leveranciers van medische middelen als tegenprestatie voor langlopende afnamecontracten zijn ook gewaardeerd tegen de daaraan toe te kennen waarde op het moment van ontvangst. Op deze activa wordt afgeschreven conform de methodiek van de overige duurzame bedrijfsmiddelen.

Financiële vaste activa

De deelneming, waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Met eventuele duurzame waardeverminderingen wordt rekening gehouden.

Duurzame waardevermindering of vervreemding van vaste activa

De Stichting verantwoordt immateriële, materiële en financiële vaste activa in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. Volgens deze grondslagen dienen activa met een lange levensduur te worden beoordeeld op duurzame waardevermindering wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden.

De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere actuele waarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs. De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten. Zo nodig wordt een voorziening voor incurante voorraden op het bedrag van de voorraden in mindering gebracht.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale bedragen onder aftrek van voorzieningen voor oninbaarheid.

Voorzieningen

De pensioenvoorziening voor de gepensioneerde medewerkers, welke niet zijn opgenomen in het verzekeringscontract met de verzekeringsmaatschappij, wordt berekend op basis van actuariële grondslagen en een rentevoet van 4% (2008: 4½%).

Voorziening ziektekosten

De voorziening ziektekosten is berekend als de actuariële waarde van de verwachte toekomstige ziektekostenverplichtingen, uitgaande van de individueel per balansdatum opgebouwde (voorwaardelijke) aanspraken. De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

Marktrente: 4,5% (2008: 5%).

Inflatiepercentage ziektekosten per jaar: 4,00%.

Loonindexering: 2%.

Sterfte: De sterftetafels GBM/GBV/GB 85/90 met leeftijdsverschuivingen van 2 jaar zijn gebruikt.

Voorziening jubileumuitkeringen

De verplichting voortvloeiend uit de jubileumregelingen wordt berekend als zijnde de contante waarde van de geschatte toekomstige uitgaande kasstromen. Voor de berekening zijn inschattingen gemaakt voor de blijfkans en salarisontwikkeling van de werknemers.

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

Marktrente: 4,5% (2008: 5%).

Loonindexering: 2%.

Sterfte: De sterftetafels GBM/GBV/GB 85/90 met leeftijdsverschuivingen van 2 jaar zijn gebruikt.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn opgenomen tegen de nominale bedragen, tenzij anders is vermeld.

Vreemde valuta

Balansposten in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koers per balansdatum. Gedurende het jaar worden posten in andere valuta dan Antilliaanse guldens omgerekend tegen de koersen die gelden op transactiedatum. Koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de resultatenrekening.

Resultaten

De resultaten zijn berekend op basis van historische kosten, waarbij de baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

De Stichting is niet onderworpen aan winstbelasting aangezien zij geen winstoogmerk heeft.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

3.6 Toelichting op de balans

Activa

(2) Materiële vaste activa

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Terreinen en wegen	5.305.481	5.392.165
Gebouwen	1.068.287	1.240.512
Verbouwingen	17.161.469	19.826.706
Dienstwoningen	1.019.535	1.176.327
Inventarissen	15.066.818	15.008.112
Transportmiddelen	40.618	20.684
	39.662.208	42.664.506

Bij het aangaan van de consortiumlening ad ANG 72 miljoen is hypotheek gevestigd op de gebouwen en terreinen van het Hospitaal tot ANG 72 miljoen vermeerderd met 40% voor kosten en interest. Verder zijn de inventarissen als onderpand verschaft. Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar de toelichting op de langlopende schulden onder noot 11a.

Voor een specificatie van de materiële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 1.

(3) Financiële vaste activa

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Deelneming	121.300	121.300

Het Sint Elisabeth Hospitaal heeft een belang van ANG 107.100 (circa 10,5% tegen nominale waarde) in het aandelenkapitaal van Wasserij Korsow N.V. De intrinsieke waarde van de participatie van het Sint Elisabeth Hospitaal bedraagt per 31 december 2009 ANG 265.709 (2008: ANG 206.055). Over 2009 heeft Wasserij Korsow een positief resultaat behaald van ANG 568.132. Met Wasserij Korsow heeft het Sint Elisabeth Hospitaal in 1989 een wasovereenkomst voor 10 jaren afgesloten om de continuïteit van de wasaanvoer te garanderen. Per 1 januari 2008 is er een nieuwe overeenkomst aangegaan voor een periode van drie jaren.

(4) Voorraden

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Vorraden hotelfunctie	247.552	181.469
Vorraden kantoorbenodigdheden en drukwerk	152.441	163.773
Vorraden benodigdheden voor onderzoek, behandeling, begeleiding verpleging en verzorging	5.670.215	6.437.661
Vorraden voor onderhoud terreinen, gebouwen en installaties	33.879	50.479
Vorraden bij derden	735.023	1.122.678
	<u>6.839.110</u>	<u>7.956.060</u>
Voorziening voor incurantheid	(848.628)	(992.008)
Saldo per 31 december	<u>5.990.482</u>	<u>6.964.052</u>

De voorraden zijn verpand uit hoofde van de consortiumlening. Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar de toelichting op de langlopende schulden onder noot 11a.

(5) Debiteuren

De debiteuren en kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Uitstaande facturen	104.349.169	99.397.191
Af: ontvangen voorschotten	<u>(35.976.862)</u>	<u>(38.273.385)</u>
	68.372.307	61.123.806
Af: voorziening voor oninbaarheid	(43.371.356)	(38.925.136)
Saldo per 31 december	<u>25.000.951</u>	<u>22.198.670</u>

De debiteuren zijn volledig gecedeerd uit hoofde van de consortiumlening (zie ook toel. 11a).

Het verloop van de voorziening voor oninbare debiteuren is als volgt:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Saldo per 1 januari	38.925.136	35.869.952
Afboeking t.l.v. de voorziening	-	(1.928.110)
Bij: dotatie ten laste van de resultatenrekening	4.446.220	4.983.294
Saldo per 31 december	<u>43.371.356</u>	<u>38.925.136</u>

(6) Overlopende activa en vorderingen op korte termijn

De overlopende activa en vorderingen op korte termijn kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Vooruitbetaald aan leveranciers	1.399.623	1.375.741
Overige vorderingen	2.657.620	2.303.087
Rekening-courant met Klinisch Hoger Onderwijs (NASKHO)	193.173	794.202
Rekening-courant met de Polikliniek	143.011	-
Deposito Kodela	129.476	129.476
	<u>4.522.903</u>	<u>4.602.506</u>
Af: voorziening voor oninbaarheid	(2.170.560)	(1.806.930)
Saldo per 31 december	<u>2.352.343</u>	<u>2.795.576</u>

(a) Rekening-courant Naskho

Het Sint Elisabeth Hospitaal heeft een overeenkomst afgesloten met Naskho ter bevordering van het klinisch hoger onderwijs en medisch onderzoek waarbij een aantal doctorandi in de geneeskunde in het Hospitaal worden opgeleid tot arts. Deze overeenkomst is tot stand gekomen in samenwerking met UMCG en RUG. De kosten worden op basis van een budget van ANG 1.938.000 gedragen door de Sociale Verzekeringsbank (60%) en het Hospitaal (40%). De uitgaven worden door het Hospitaal voorgesloten waarna deze bij de Naskho in rekening worden gebracht.

(b) Rekening-courant Polikliniek

Aangezien de Polikliniek niet beschikt over eigen financiële middelen, worden de kosten nagenoeg geheel door het Sint Elisabeth Hospitaal betaald, Hiervoor ontvangt het Hospitaal voorschotten van het Eilandgebied. Het exploitatietekort, zoals opgenomen in de jaarrekening van de polikliniek, wordt door het Eilandgebied gedragen. Er wordt over de gemiddelde stand over het boekjaar van de rekening-courant verhouding 8% per jaar aan interest vergoed.

(c) Voorziening voor oninbaarheid

Het verloop van de voorziening voor oninbaarheid van overige vorderingen is als volgt:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Saldo per 1 januari	1.806.930	1.686.930
Bij: dotatie	363.630	120.000
Saldo per 31 december	<u>2.170.560</u>	<u>1.806.930</u>

(7) Liquide middelen

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Kas	154.708	43.993
Banco di Caribe N.V.	69.352	337.205
Girobank	6.577.548	1.179.897
Overige banken	53.998	3.113
Saldo per 31 december	<u>6.855.606</u>	<u>1.564.208</u>

For identification purposes
★
ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

Passiva

(8) Kapitaal

Het Stichtingskapitaal is vastgesteld op ANG 250.000.

(9) Geaccumuleerde tekorten, Herwaarderingsreserve en Bestemmingsreserve

	Geaccumuleerde tekorten
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>	
Saldo per 1 januari 2008	(59.830.789)
Correcties voorgaande jaren:	
- Ziektekosten verplichting	(53.743.140)
- Jubileumuitkeringen	(4.319.000)
- Indexering	(6.000.000)
Gecorrigeerd saldo per 1 januari 2008	<u>(123.892.929)</u>
Resultaatbestemming 2008	(19.175.449)
Saldo per 31 december 2008	<u>(143.068.378)</u>
Resultaatbestemming 2009	(14.988.572)
Saldo per 31 december 2009	<u>(158.056.950)</u>

	Herwaarderings-Reserve
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>	
Saldo per 1 januari 2008	27.361.455
Afgeschreven deel van de herwaardering	<u>(2.847.812)</u>
Saldo per 31 december 2008	24.513.643
Afgeschreven deel van de herwaardering	(2.847.812)
Saldo per 31 december 2009	<u>21.665.831</u>

Voor een specificatie van de herwaardering en het afgeschreven deel van de herwaardering wordt verwezen naar Bijlage 1.

	Bestemmings- Reserve
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>	
Saldo per 1 januari 2008	-
Toevoegingen aan bestemmingsreserve	6.437.594
Aanpassing bestemmingsreserve	(447.546)
Saldo per 1 januari 2009	<u>5.990.048</u>
Aanpassing bestemmingsreserve	(895.094)
Saldo per 31 december 2009	<u>5.094.954</u>

(10) Voorzieningen

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Pensioenvoorziening	232.363	185.599
Voorziening jubileum gratificatie	4.588.000	4.539.000
Voorziening ziektekosten	69.597.000	67.644.000
Saldo per 31 december	<u>74.417.363</u>	<u>72.368.599</u>

(a) Pensioenvoorziening

Deze pensioenvoorziening is te verdelen in drie categorieën:

- Een voorziening ter zake van een gepensioneerd staflid
- Een voorziening voor ingegane pensioenen voor ex-werknemers(sters) die maandelijks een uitkering genieten
- Een voorziening voor nog niet ingegane pensioenen. De pensioenvoorzieningen zijn volgens actuariële methoden berekend. De gehanteerde rentevoet bedraagt 4% per jaar. De looptijd van de pensioenvoorziening is langer dan 5 jaar

Het verloop van de voorziening is als volgt:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Saldo per 1 januari	185.599	218.766
Uitkeringen gedurende het boekjaar	(42.593)	(49.240)
	<u>143.006</u>	<u>169.526</u>
Dotatie	89.357	16.073
	<u>232.363</u>	<u>185.599</u>

Voor de pensioentoezegging aan de personeelsleden wordt verwezen naar toelichting 20.

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

(b) Voorziening voor jubileum gratificatie

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Saldo per 1 januari	4.539.000	4.319.000
Af: onttrekkingen	(484.728)	(519.000)
Aanpassing als gevolg van wijzigingen in de actuariële uitgangspunten	-	145.000
Overige mutaties	241.728	175.000
Actuariële resultaten	88.000	225.000
Toerekening interest	204.000	194.000
Saldo per 31 december	4.588.000	4.539.000

(c) Voorziening voor ziektekosten

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Saldo per 1 januari	67.644.000	60.481.000
Af: Onttrekkingen	(2.533.237)	(2.067.000)
Aanpassing als gevolg van wijzigingen in de actuariële uitgangspunten	-	5.372.000
Overige mutaties	1.049.237	869.000
Actuariële resultaten	393.000	26.000
Toerekening interest	3.044.000	2.963.000
Saldo per 31 december	69.597.000	67.644.000

(11) Langlopende schulden

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Schulden op lange termijn	58.763.564	52.012.963
Binnen een jaar vervallend gedeelte van langlopende schulden (zie toel. 12)	(6.975.259)	(4.884.903)
	51.788.305	47.128.060

(a) Lening Consortium

Het Hospitaal heeft op 16 mei 2007 met 7 lokale financiële instellingen een lange termijn lening afgesloten van ANG 72 miljoen, bestaande uit ANG 47 miljoen als termijnlening en ANG 25 miljoen als kredietfaciliteit. Als hypotheek zijn verschaft de gebouwen en gronden van het Hospitaal. Per 16 maart 2010 is de hypotheek akte gevestigd. Verder zijn de inventarissen, de voorraden en de debiteuren van het Hospitaal verpand uit hoofde van deze lening. Bovendien zijn alle toekomstige vorderingen van het Hospitaal gecedeerd aan het consortium.

De lening moet in een periode van 15 jaar afgelost worden op basis van een maandelijkse annuïteit van ANG 422.449. Het rentepercentage is 7% per jaar en is per 1 juni 2010 verlaagd naar 6%. De Maduro & Curiel's Bank is consortiumleider.

Per 1 september 2010 is de kredietfaciliteit ANG 18.709.000 geworden mede door de verstrekking van een lening van ANG 5 miljoen door de Maduro & Curiel's Bank tegen een rentevoet van 6.5%. De maandelijkse aflossing bedraagt ANG 100.000.

Voor wat betreft de lening zijn er aanvullende voorwaarden gesteld. Deze zijn onder andere:

- De jaarcijfers moeten binnen 150 dagen (6 maanden) beschikbaar zijn. Dat wil zeggen dat genoemde cijfers uiterlijk begin juli beschikbaar moeten zijn van het daaropvolgende jaar. Hiertoe zal de consortiumleider worden geïnformeerd.

For identification purposes

- De halfjaarcijfers moeten uiterlijk jaarlijks eind september van het lopende boekjaar beschikbaar zijn.
- Daarnaast zal het Hospitaal een begroting (inclusief onderhoudsbegroting en liquiditeitsplanning) voor het volgende boekjaar gereviewed door de externe accountant) per eind november van het lopende boekjaar bij de consortiumleider moeten inleveren. Tevens zal er ook een meerjaren begroting (vijf jaren) worden ingeleverd.
- Bovendien moet het Hospitaal een strategische planning c.q. business plan per einde van het boekjaar inleveren bij de consortiumleider.

(b) Overeenkomst Eilandsontvanger inzake betaling loonbelastingsschulden

In 2003 heeft het Sint Elisabeth Hospitaal overeenstemming bereikt met de Eilandsontvanger betreffende de betaling van achterstallige loonbelastingsschulden per eind september 2003 van circa ANG 11,7 miljoen. Na verrekening van de vordering op het Eilandgebied Curaçao inzake de pp-patiënten (ad ANG 1,1 miljoen) en de vordering op Fonds Ziektekosten Overheidsgepensioneerden (FZOG) (ad ANG 3,5 miljoen) was een betalingsregeling voor het resterende bedrag van ANG 7 miljoen getroffen. Over deze lening wordt geen rente betaald.

Hiervan was afgesproken dat met ingang van 1 november 2003 maandelijks ANG 118.293 zou worden betaald voor een periode van 60 maanden. De maandelijkse betaling ad ANG 118.293 is in augustus 2007 stopgezet. Per 31 december 2009 is het saldo van de schuld ANG 1,9 miljoen. Er is afgesproken dat de schuld van loonbelasting ad circa ANG 8,6 miljoen, bestaande uit de voornoemde ANG 1,9 miljoen en het kortlopende deel van de loonbelastingsschuld ad ANG 6,7 miljoen (zie noot 12a), verrekend zal worden met het bedrag der onverzekerden dat de loonbelastingsschuld ruim overschrijdt. Zoals wij reeds eerder hebben gesteld, heeft de Raad van Bestuur besloten om een rechtszaak aan te spannen tegen beide overheden. Het hospitaal heeft bij vonnis van het gerecht in eerste aanleg daterende Juni 2010 de zaak verloren. Tegen deze uitspraak is het hospitaal in hoger beroep gegaan maar door de besprekingen die nu gaande zijn met diverse overheid instanties over de financiële situatie van het ziekenhuis en onverzekerden problematiek is de zaak voorlopig aangehouden.

(c) Overeenkomst met de Landsontvanger inzake betaling achterstallige AVBZ-premies

Per augustus 2007 is de Landsontvanger akkoord gegaan met een betalingsregeling inzake de schuld uit hoofde van te betalen premies AVBZ over voorgaande jaren tot en met juni 2007. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar noot 12a. Het resterende deel van de schuld ad ANG 2,5 miljoen wordt vanaf juli 2008 in 60 gelijke termijnen afgelost. Een gedeelte van de schuld is opgenomen als lange termijnschuld welke per 31 december 2009 een saldo heeft van ANG 1.780.546. Voor het restant verwijzen wij naar noot 12a betreffende de kortlopende schuld uit hoofde van AVBZ-premies.

Voor een gedetailleerd overzicht van de langlopende leningen wordt verwezen naar Bijlage 2.

(12) Kortlopende schulden en overlopende passiva

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Belastingen, premies en salarissen	26.928.551	24.394.486
Leveranciers	22.017.903	20.065.305
Banken	23.642.282	14.279.713
Rekening-courant Polikliniek	-	464.823
Kortlopend gedeelte van de langlopende schulden	6.975.259	4.884.903
Te betalen meerverrichtingen specialisten	2.116.479	1.806.095
Overlopende passiva en overige schulden op korte termijn	3.142.913	3.231.015
	84.823.387	69.126.340

(a) Belastingen, premies en salarissen

For identification purposes

★
ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

Dit betreffen de uitstaande schulden uit hoofde van met name loonbelasting, AOV, pensioenpremies en salarisindexering. De belastingen, premies en salarissen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Te betalen loonbelasting	6.631.055	6.789.116
Te betalen AOV/AVBZ-premies	1.144.106	936.372
Te betalen pensioenpremies, overige premies, salarissen en indexering	19.153.390	16.668.998
	<u>26.928.551</u>	<u>24.394.486</u>

Te betalen loonbelasting

Bij het afsluiten van de lening van ANG 72 miljoen is een bedrag van ANG 4,0 miljoen aan de Eilandsontvanger betaald voor de loonbelastingsschuld over oude jaren. Daarnaast is de loonbelasting over het jaar 2006 tot en met maart 2007 ad ANG 11,2 miljoen verrekend met een vordering inzake PP-gelden ad ANG 13,7 miljoen. Verder heeft het Hospitaal vanaf april 2008 de maandelijkse loonbelasting afgedragen opdat geen nieuwe loonbelastingsschulden worden opgebouwd. De te betalen loonbelasting betreft de resterende schuld over oude jaren vóór 2006 en de nog af te dragen loonbelasting over de maand december.

Te betalen AOV/AVBZ-premies

Gedurende 2008 is het Hospitaal met de Landsontvanger een nieuwe betalingsregeling overeengekomen inzake de schuld uit hoofde van de AVBZ-premies af te dragen tot en met juni 2009. Op basis van deze regeling is de bestaande schuld met betrekking tot de te betalen premies over 1997 t/m december 2003 ad ANG 2,9 miljoen in 2007 betaald, voorts is een korting van ANG 1,1 miljoen ontvangen over de tot en met juni 2007 opgebouwde schuld. Het resterende bedrag betrekking hebbend op de periode van 2004 tot en met juni 2008 ad ANG 2,5 miljoen wordt vanaf juli 2007 in 60 gelijke termijn afgelost en is opgenomen onder de langlopende schulden. Het saldo bedraagt per 31 december 2009 ANG 1,1 miljoen.

For identification purposes

✶

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

Te betalen pensioenpremies, overige premies, salarissen en indexering

Het Hospitaal en de CBV hebben per 15 december 2004 een akkoord getekend waarbij zij overeengekomen zijn dat de schuld betreffende salarisindexering voor actieve en niet actieve personeelsleden over de periode 1993 tot en met 2003 is vastgesteld op ANG 12 miljoen. Het Hospitaal heeft hiervan ANG 6 miljoen in 2 tranches betaald teweten ANG 3 miljoen in december 2004 en het resterende bedrag in juni 2005. Voor het resterende bedrag van ANG 6 miljoen is oorspronkelijk afgesproken dat onderhandelingen zullen worden gevoerd over mogelijke aanpassingen in de secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden. De Raad van Bestuur heeft aan de CBV voorgesteld om het bedrag ad ANG 6 miljoen met ANG 1 te verlagen tot ANG 5 miljoen mits genoemd bedrag in twee tranches aan het personeel en gepensioneerden wordt uitbetaald. Tot op heden is hier nog geen beslissing over genomen en is de schuld ad ANG 6 miljoen op de balans opgenomen. De betaling moet nog plaats vinden.

(b) Leveranciers

Dit betreffen uitstaande schulden aan leveranciers betreffende de aankoop van o.a. benodigdheden voor onderzoek, behandeling, verpleging en verzorging gedurende het jaar.

(c) Rekening-courant Polikliniek

Dit betreft de rekening-courant verhouding met de Polikliniek. Aangezien de Polikliniek niet beschikt over eigen financiële middelen, worden de kosten nagenoeg geheel door het Sint Elisabeth Hospitaal betaald, dat van het Eilandgebied hiervoor voorschotten ontvangt. Het exploitatietekort, zoals opgenomen in de jaarrekening van de polikliniek, wordt door het Eilandgebied gedragen. Over deze rekening-courant verhouding wordt 8% per jaar aan interest vergoed over de gemiddelde stand over het boekjaar.

(d) Overlopende passiva en overige schulden op korte termijn

De overlopende passiva en overige schulden op korte termijn kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Te betalen aan Stichting Rode Kruis Bloedbank over 2005 t/m 2008 inzake verrichtingen	1.036.239	1.036.239
Te betalen rente 2006/2007 over af te storten pensioenbedragen	560.000	560.000
Te betalen boetes inzake Loonbelasting, AOV/AWW en AVBZ afdrachten	300.000	300.000
Overige overlopende passiva	1.246.674	1.334.777
	3.142.913	3.231.016

(13) Niet uit de balans blijvende verplichtingen

(a) Overeenstemming inzake betaling achterstallige loonbelasting en boetes

Zoals is vermeld in de toelichting op de Langlopende schulden heeft het Hospitaal in 2003 overeenstemming bereikt met de Eilandsontvanger over de verrekening en betaling van achterstallige loonbelastingsschulden. Eveneens is overeengekomen dat ter voorkoming van verdere achterstanden de ingehouden loonbelasting maandelijks zou worden afgedragen. Het Hospitaal heeft zich gedurende 2004 tot en met 2006, gezien haar precaire financiële positie, niet kunnen houden aan de maandelijks afdracht van de ingehouden loonbelasting.

Volgens opgave van de Eilandsontvanger had het Hospitaal tot en met het boekjaar 2005 een belastingschuld van ANG 13.6 miljoen betrekking hebben op boeteschuld en schulden betreffende taxatieve aanslagen voor niet tijdig ingediende verzamelloonstaten. Het Hospitaal heeft een verzoek bij de Inspectie der Belastingen ingediend om de boetes en kosten kwijt te schelden. De Inspectie heeft het Hospitaal bij brief van 14 maart 2008 bericht dat de boetes met betrekking tot de genoemde jaren gematigd zullen worden tot een bedrag van ANG 10.000 per jaar, per middel. Deze boete over de betreffende boekjaren is in 2008 gereserveerd. Thans blijkt dat het Hospitaal over de jaren tot en met 2006 nog ANG 80.000 aan boetes schuldig is en voor een bedrag van in totaal ANG 1.027.469 over de jaren 1996, 1997, 1998 en 2002 moet de Eilandsontvanger formeel bevestigen dat deze posten afgeboekt zijn.

3.7 Toelichting op de resultatenrekening

(14) Verpleeggelden

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Klasse 3	19.470.478	18.844.770
Klasse 2	6.125.830	6.147.270
Klasse 1	3.108.761	3.074.580
Intensive Care	3.442.532	3.385.715
Prof. Winkel paviljoen (Kinderafdeling)	1.572.653	1.744.780
Prof. Winkel Int. Care (Intensive Care zuigelingen)	3.389.524	3.008.469
Prof. Winkel Int. Care (High Care)	605.203	-
Gezonde zuigelingen	321.966	317.018
CCU-CSU	919.080	81.420
	38.956.027	36.604.022

Voor een nader inzicht inzake verpleegtarieven, beddencapaciteit en verpleegdagen wordt verwezen naar Bijlage 3.

(15) Vergoedingen voor diagnostische verrichtingen

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Röntgen klinisch	4.262.698	3.883.240
Röntgen poliklinisch	8.669.862	8.976.096
	12.932.560	12.859.336
Laboratorium klinisch	5.948.328	6.051.942
Laboratorium poliklinisch	3.773.927	4.404.378
	9.722.255	10.456.320
Functie klinisch	1.819.610	1.624.060
Functie poliklinisch	3.683.840	3.338.050
	5.503.450	4.962.110
Af: Inhalatie therapie	(181.340)	(448.330)
	5.322.110	4.513.780
E.N.F. klinisch	109.133	96.130
E.N.F. poliklinisch	657.794	552.480
	766.927	648.610
	28.743.852	28.478.046

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

blz. 30

(16) Vergoeding voor therapeutische verrichtingen

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Operatiekamer klinisch	17.803.181	16.240.225
Operatiekamer poliklinisch	103.336	167.710
	17.906.517	16.407.935
Haemodialyse klinisch	1.107.036	932.242
Haemodialyse poliklinisch	11.256.547	9.014.310
	12.363.583	9.946.552
Spoedeisende Hulp klinisch	1.637.756	1.429.920
Spoedeisende Hulp poliklinisch	3.930.647	3.243.790
	5.568.403	4.673.710
Radiotherapie klinisch	261.425	299.036
Radiotherapie poliklinisch	1.536.915	1.480.165
	1.798.340	1.779.201
Anaesthesie klinisch	1.774.729	1.184.050
Anaesthesie poliklinisch	141.045	109.030
	1.915.774	1.293.080
Oncologie klinisch	243.106	190.221
Oncologie poliklinisch	706.354	618.280
	949.460	808.501
Fysiotherapie klinisch	467.895	305.910
Fysiotherapie poliklinisch	258.668	297.720
	726.563	603.630
Verloskamer klinisch	310.218	205.800
Verloskamer poliklinisch	210	420
	310.428	206.220
Funktie inhalatie therapie klinisch	95.060	253.720
Funktie inhalatie therapie poliklinisch	86.280	194.610
	181.340	448.330
Wondenpoli klinisch	437.259	76.311
Wondenpoli poliklinisch	10.970	1.162
	448.229	77.473
Overige klinisch	554.561	294.260
Overige poliklinisch	69.560	75.660
	624.121	369.920
	42.792.758	36.614.552

Een weergave van de opbrengsten naar klinisch en poliklinische verrichtingen geeft het volgende beeld:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Vergoeding voor diagnostische verrichtingen:		
Klinisch	12.044.709	11.401.652
Poliklinisch	16.699.143	17.076.394
	<u>28.743.852</u>	<u>28.478.046</u>
Vergoeding voor therapeutische verrichtingen:		
Klinisch	24.692.227	21.411.695
Poliklinisch	18.100.531	15.202.857
	<u>42.792.758</u>	<u>36.614.552</u>
Totaal verrichtingen:		
Klinisch	36.736.936	32.813.347
Poliklinisch	34.799.674	32.279.251
	<u>71.536.610</u>	<u>65.092.598</u>

(17) Vergoedingen voor medische middelen

Dit betreffen de in rekening gebrachte vergoedingen voor geneesmiddelen. Een weergave van de vergoedingen naar klinisch en poliklinisch geeft het volgende beeld:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Klinisch	9.184.649	9.690.502
Poliklinisch	17.114.062	16.386.112
	<u>26.298.711</u>	<u>26.076.614</u>

(18) Andere vergoedingen

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Opbrengst specialisten	1.427.706	705.743
Mortuarium	-	3.516
Overige opbrengsten	967.610	298.671
Doorberekende huur	79.800	68.150
	<u>2.475.116</u>	<u>1.076.080</u>

(19) Diverse baten

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Diverse baten voorgaande boekjaren	-	63.826
Overige baten	109.127	-
Koersverschillen	3.182	-
Herwaardering voorraad	274.321	223.434
Voorraadverschillen	12.219	10.504
Kasverschillen	49	(298)
Exploitatie huizen	3.880	9.143
	<u>402.778</u>	<u>306.609</u>

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

Lasten

(20) Personeelskosten

Dit betreffen de volgende posten:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Salarissen en vergoedingen voor niet in loondienst verrichte arbeid	65.218.270	59.185.591
Sociale kosten en andere personeelskosten	19.283.959	21.616.876
	84.502.229	80.802.467

Een specificatie van de salarissen en vergoedingen voor niet in loondienst verrichte arbeid is als volgt:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Basis salarissen	49.005.498	45.866.280
Overige vergoedingen	10.856.987	8.743.494
Vakantiedagen/vakantietoelage	4.074.333	3.195.830
Vergoeding personeel niet in loondienst	1.281.452	1.379.987
	65.218.270	59.185.591

Een specificatie van de sociale kosten en andere personeelskosten is als volgt:

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Kosten inzake pensioenen	5.900.247	3.902.403
Ziektekosten werknemers	2.755.879	3.875.616
Mutatie ziektekosten voorziening *	4.486.237	9.230.000
Premie toeslag AOV	4.077.124	3.684.248
Premie toeslag AVBZ	302.972	274.442
Premie cessantia	100.835	102.715
Opleidingen	469.168	680.642
Voorgescreven kleding	398.204	363.691
Verzekeringen	125.642	112.889
Overige personeelskosten	1.042.651	1.186.843
Vrijval pensioenen en ziektekosten voorgaande jaren	-	(1.421.613)
	19.658.959	21.991.876
Doorbelasting sociale lasten Polikliniek	(375.000)	(375.000)
	19.283.959	21.616.876

* Inclusief aanpassing als gevolg van wijzigingen in de actuariële uitgangspunten, toegerekende interest en actuariële resultaten.

Op de post sociale kosten en andere personeelskosten zijn de sociale lasten van de personeelsleden werkzaam ten behoeve van de Polikliniek in mindering gebracht.

Het Hospitaal is eigen risicodragers voor de ziektekosten van het personeel, de gepensioneerden en de gezinsleden van beiden.

Door de Stichting zijn aan haar werknemers pensioentoezeggingen gedaan welke zijn vastgelegd in het Pensioenreglement. Het nieuwe pensioenreglement betreft een beschikbare premiestelsel, waarbij de jaarlijks beschikbare premie gelijk is aan 14% (5% werknemers en 9% werkgever) van het jaarsalaris. De beschikbare premies variëren per salaris en worden na aftrek van kosten belegd in individuele pensioenkapitalen. Rendementen worden jaarlijks bijgeschreven.

Het gemiddelde aantal personeelsleden over het boekjaar kan als volgt worden gespecificeerd:

Categorie	Aantal medewerkers (FTE's) 2009	Aantal medewerkers (FTE's) 2008
Algemeen	166	158
Civiele Dienst	150	155
Paramedische afdelingen	282	286
Verpleegafdelingen	499	481
Totaal	1.097	1.080

(21) Medische en verzorgingsmiddelen

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Geneesmiddelen	19.030.283	19.271.683
Verbandmiddelen en gipsverband	647.293	375.965
Toedienings- en afname systeem	586.142	586.423
Medische gassen en narcose middelen	1.355.414	1.125.477
Chirurgische kunstmiddelen	1.729.890	1.444.742
Hechtmateriaal	421.656	631.696
Behandelingsmiddelen	2.441.479	2.531.472
Röntgenmiddelen	575.080	304.789
Laboratoriummiddelen	1.687.143	2.121.842
Dialyse middelen	4.307.870	4.008.361
Overige medische- en verzorgingsmiddelen	319.528	708.639
	33.101.778	33.111.089

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

(22) Huishoudelijke en energiekosten

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Elektriciteit	3.610.305	3.376.394
Wasmiddelen/waskosten derden	1.143.997	1.286.889
Water	540.898	774.592
Overige disposables	190.230	179.795
Overige huishoudelijke kosten	949.303	870.869
Disposable textiel	910.127	642.499
Disposable servies	84.200	68.519
Schoonmaakmiddelen	70.009	60.536
Gas	66.568	51.219
	7.565.637	7.311.312

(23) Algemene kosten

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Diensten van derden	2.228.433	1.704.368
Porti, telefoon e.d.	672.092	634.197
Kantoormiddelen/drukwerk	535.892	669.706
Beveiligingskosten	411.924	344.505
Verzekeringen	709.816	784.206
Doorbelaste kosten van Polikliniek	200.000	200.000
Huur Diatel	240.000	240.000
Vracht en invoerrechten	237.374	461.789
Overige algemene kosten	667.873	742.255
	5.903.404	5.781.026

(24) Onderhoud en aanvulling duurzame activa en artikelen

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Verzorgings-, onderzoeks- en behandelingsmiddelen	4.057.042	3.774.995
Instrumentarium en apparatuur	1.835.742	2.100.095
Algemene en bijzondere installaties	415.630	634.625
Specifieke laboratorium artikelen	219.438	117.245
Terreinen en gebouwen	276.507	311.700
Handschoenen	139.686	140.310
Textiel	67.973	151.805
Meubilair/bedden/huishoudelijke apparatuur	278.691	348.293
Transport inventaris	73.370	85.567
Overige	300.349	258.856
	7.664.428	7.923.491

(25) Afschrijvingen en bijzonder waardevermindering materiële vaste activa

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Afschrijving materiële vaste activa	5.688.568	5.647.172
Bijzondere waardevermindering materiële vaste activa	846.983	423.491
	6.535.551	6.070.663

Voor een toelichting wordt verwezen naar toelichting 2.

(26) Voeding

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Aardappelen, groente en fruit	179.180	187.121
Dranken	189.264	190.119
Vlees en vleeswaren	214.934	179.842
Vis, wild en gevogelte	178.393	165.397
Bijzondere voedingsmiddelen	186.685	252.337
Melk en melkproducten	153.723	154.450
Kruidenierswaren	136.444	131.958
Boter, kaas en eieren	134.905	160.373
Brood, beschuit en koek	51.828	53.709
Overige levensmiddelen	6.094	3.416
	1.431.450	1.478.722

(27) Doorberekende kosten

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Polikliniek	(873.185)	(725.000)
Overige doorberekende kosten	(166.061)	(156.738)
	(1.039.246)	(881.738)

(a) Polikliniek

Het betreft door het Hospitaal aan de Polikliniek doorberekende algemene kosten, water en elektra.

(28) Diverse lasten

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Subsidiebijdrage aan NASKHO	775.200	603.200
Koersverschillen	-	82.874
Kortingen	442.899	425.783
Dotatie voorziening debiteuren	4.446.220	4.983.294
Dotatie voorziening vorderingen en overlopende activa	363.630	120.000
Vrijval voorziening incurante voorraden voorziening	(143.380)	(49.972)
Doorberekende kosten bloedbank voorgaande jaren	1.318.649	-
Overige	1.177.029	(10.643)
	8.380.247	6.154.536

(29) Financiële lasten

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Interestlasten *	4.750.852	3.985.255
Interestbaten	(5.629)	(40.444)
	4.745.223	3.944.811

* hierin zijn niet opgenomen de interestkosten inzake de voorziening voor ziektekosten en voorziening voor jubileum gratificatie, welke zijn gepresenteerd onder de personeelskosten.

(30) Ontvangen giften

Gedurende het boekjaar 2009 heeft het Hospitaal donaties ontvangen van de Sociale Verzekeringsbank voor een totaal van ANG 303.400 voor de aanschaf van bedden, een vriezer en een steamboiler. Ayudo Sosial heeft ANG 25.000 gedoneerd aan de Prof. C.W. Winkel Paviljoen, Mac Happy Days heeft ook ANG 32.500 als donatie verstrekt aan de Prof. C.W. Winkel Paviljoen. En verder heeft het hospitaal ANG 29.081 ontvangen van diverse personen.

4 Bezoldiging Bestuurders

Aan bezoldigingen (periodiek betaalde beloningen) met inbegrip van pensioenlasten is in het boekjaar ten laste van het Hospitaal gekomen voor bestuurders een bedrag van ANG 601.589 (2008: ANG 607.403). Er zijn geen bedragen aan leningen, voorschotten en garanties door het Hospitaal aan de bestuurders verstrekt in 2009 en er zijn geen bedragen te vorderen van bestuurders per einde 2009.

5 Overige gegevens

5.1 Resultaatbestemming

Het exploitatietekort over 2009 zal worden toegevoegd aan de Geaccumuleerde tekorten.

5.2 Gebeurtenissen na balansdatum

(a) Verkoop Sanatorium

Het Sint Elisabeth Hospitaal heeft gedurende 2010 het laatste gedeelte van het Sanatorium gelegen aan de Rembrandtstraat verkocht aan een project ontwikkelaar.

(b) vestiging 1ste – en 2de hypotheekrecht

Het Sint Elisabeth Hospitaal heeft per 16 maart 2011 1ste hypotheek gevestigd op de gebouwen van het ziekenhuis ter dekking van de Consortiumlening gevestigd. Op de overbruggingslening verstrekt door het Eilandgebied Curaçao zal aan de rechtsopvolger het land Curaçao 2de hypotheekrecht worden verleend.

(c) Opheffing centraal Orgaan Medische Specialistische Zorg(COMSZ)

In juni 2010 heeft het bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao besloten om COMSZ op te heffen en conform het besluit van het Bestuurscollege continuïteit PP-zorg worden de COMSZ arts assistenten overgedragen aan het Hospitaal. Tevens wordt een budget van ANG 1,3 miljoen dienaangaande overgeheveld aan het Hospitaal.

Er zal een tariefsverhoging van ANG 6 per ligdag voor alle verpleegdagen worden geïntroduceerd voor de additionele financiering in het kader van de continuïteit van de PP-Zorg hierbij is men uitgegaan van 116.667 verpleegdagen.

Bijlagen

I. Materiële vaste activa

	Terreinen*	Wegen*	Gebouwen*	Verbouwingen*	Dienst woningen*	Subtotaal	Inventaris- sen	Transport- middelen	Totaal
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>									
Stand per 1 jan. 2009									
Nieuwwaarde/Boekwaarde	4.800.700	2.792.628	56.117.173	128.287.133	11.360.552	203.358.186	45.485.607	222.388	249.066.181
Cumulatieve afschrijvingen	-	(2.201.163)	(54.876.660)	(108.460.427)	(10.184.226)	(175.722.476)	(30.477.495)	(201.704)	(206.401.675)
Boekwaarde	4.800.700	591.465	1.240.513	19.826.706	1.176.326	27.635.710	15.008.112	20.684	42.664.506
Mutaties in boekwaarde:									
Investerings	-	-	-	-	-	-	3.498.153	35.100	3.533.253
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	(3.533.260)	(97.850)	(3.631.110)
Bijzonder waardevermindering	-	-	-	-	-	-	(846.983)	-	(846.983)
Afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	3.533.260	97.850	3.631.110
Afschrijvingen	-	(86.684)	(172.226)	(2.665.237)	(156.791)	(3.080.938)	(2.592.464)	(15.166)	(5.688.568)
Saldo	-	(86.684)	(172.226)	(2.665.237)	(156.791)	(3.080.938)	58.706	19.934	(3.002.298)
Stand per 31 dec. 2009									
Nieuwwaarde/Boekwaarde	4.800.700	2.792.628	56.117.173	128.287.133	11.360.552	203.358.186	44.603.517	159.638	248.121.341
Cumulatieve afschrijvingen	-	(2.287.847)	(55.048.886)	(111.125.664)	(10.341.017)	(178.803.414)	(29.536.699)	(119.020)	(208.459.133)
Boekwaarde	4.800.700	504.781	1.068.287	17.161.469	1.019.535	24.554.772	15.066.818	40.618	39.662.208
Niet afgeschreven deel van de herwaardering	4.578.961	458.825	980.194	14.755.666	892.185	21.665.831	-	-	21.665.831
Niet afgeschreven deel van de giften	-	-	-	-	-	-	5.094.954	-	5.094.954
Afgeschreven deel van de herwaardering in 2009	-	76.471	163.366	2.459.278	148.697	2.847.812	-	-	2.847.812
Afgeschreven deel van de giften in 2009	-	-	-	-	-	-	895.094	-	895.094
Gemiddelde jaarlijkse afschrijvingspercentage (%)	10	10	10	10	10	10	10 tot 20	20	20

* Geherwaardeerde categorieën

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

2. Langlopende schulden

	Rente percentage op jaarbasis	Resterende looptijd	Stand lening ultimo Dec. 2008	Nieuwe lening per 1/1/2009	Stand lening ultimo Dec. 2009	Af te lossen in 2010	Langlopend gedeelte ultimo 2009
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>							
Maduro & Curiel's Bank	6,5	-	874.263	412.179	1.146.499	162.215	984.284
Lening Consortium (A)	7	12,5 jaar	44.194.362		42.153.937	2.188.007	39.965.930
Eilandsontvanger (inzake achterstallige loonbelasting)	-	-	1.892.688		1.892.688	-	1.892.688
SVB (inzake achterstallige premie AOV/AWW)	-	-	1.898.898				-
Liquiditeitsteun SVB				10.140.124	5.440.124	3.340.124	2.100.000
Liquiditeitsteun EGC	2,5	5 jaar		5.000.000	5.000.000	-	5.000.000
Liquiditeitsteun BZV				500.000	500.000	500.000	-
Lening A.V.B.Z.	-	2,5 jaar	1.780.546		1.271.793	508.712	763.081
Lening Renal	12,5	-	704.885		704.886	240.513	464.373
Lening Alcon	9	2,5 jaar	167.320		153.637	35.688	117.949
Overige schulden lang	-	-	500.000		500.000	-	500.000
Totaal			52.012.962	16.052.303	58.763.564	6.975.259	51.788.305

A) Voor een nadere toelichting op de consortiumlening wordt verwezen naar toelichting 11.

B) Deze leningen zijn gebaseerd op inkoopcontracten met leveranciers.

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

3. Informatie omtrent verpleegtarieven, beddencapaciteit en verpleegdagen

	2009	2008
<i>(in Antilliaanse guldens)</i>		
Verpleegtarieven per dag (incl. geneesmiddelen per verpleegdag)		
Klasse 1	714	619
Klasse 2	517	439
Klasse 3	340	296
Prof. C.A. Winkel Paviljoen (Kinderafdeling)	297	260
Prof. C.A. Winkel Paviljoen I.C. (Intensive Care voor zuigelingen)	1526	1.357
Prof. C.A. Winkel Paviljoen H.C.(high care babies)	799	-
Gezonde zuigelingen	106	92
Intensive Care	1526	1.357
Cscu	854	1.357
Geneesmiddelen per verpleegdag		
Volwassenen en kinderen	30	30
Gezonde zuigelingen	3	3
	2009	2008
<i>(in aantallen)</i>		
Gemiddelde beddencapaciteit	403	422
Gemiddeld aantal bedden in gebruik per jaar	280,3	293,3
Gemiddelde bedbezetting	69.6%	69.5%
Aantal verpleegdagen in klasse		
Klasse 1	4.904	5.221
Klasse 2	13.684	15.026
Klasse 3	67.580	70.839
Prof. C.A. Winkel Paviljoen (Kinderafdeling)	6.360	7.574
Prof. C.A. Winkel Paviljoen I.C. (Intensive Care voor zuigelingen)	2.388	2.230
Prof. C.A. Winkel Paviljoen H.C.(High care babies)	787	-
Gezonde zuigelingen	3.342	3.562
Intensive Care	2.416	2.495
Cscu	867	56
Totaal	102.328	107.003
Aantal opnames	15.373	16.168
Gemiddelde verpleegduur in dagen	6,6	6,6

De bovengenoemde verpleegtarieven zijn vastgesteld in een Eilandsbesluit per 16 juni 2009. Er zijn hierna geen tariefswijzigingen geweest. De tarieven bestaan uit een basis verpleegtarief en een bijhorende toeslag variërend tussen ANG 14,20 voor gezonde zuigelingen en ANG 138,59 voor Intensive Care zuigelingen en volwassenen. Deze toeslag varieert per lig klasse. Daarnaast geldt een additionele toeslag voor de afdeling Intensive Care van ANG 500 en voor High care en ICU van ANG 260 per dag.

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS

blz. 43

Onze ref .....

De Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur van de
Stichting Sint Elisabeth Hospitaal

Curaçao

CONTROLEVERKLARING

For identification purposes

ERNST & YOUNG ACCOUNTANTS